

۱۳۲

۱—
۱
۸۰۰
۸۰۰

مُشارٌ بِالْبَنان، بین الاقران

مرجع متّقین

آیت الله العظمیٰ حاج سید احمد خوانساری قدس

www.ketab.ir

انصاریان خوانساری، محمدتقی، ۱۳۲۵-

مرجع متقین آیت‌الله العظمی حاج سید احمد خوانساری / تهیه و تنظیم محمدتقی انصاریان خوانساری

قم: انتشارات انصاریان

۸۰۰ ص. مصور

ISBN: 978-964-219-517-6

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

۱- موسوی خوانساری، احمد، ۱۳۶۳-۱۲۷۰

الف. عنوان.

۲۹۷/۹۹۸

۸۳۱۳/۳/۵۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۳۰۱۶۳

۱۳۹۴

مرجع متقین

آیت‌الله العظمی حاج سید احمد خوانساری

به کوشش و نگارش: محمدتقی انصاریان خوانساری

ناشر: انتشارات انصاریان

چاپ اول: ۱۳۷۰ - ۱۳۷۱ - ۲۰۱۶

تعداد صفحات: ۸۰۰ ص.

قطع: وزیری

شابک: ۶-۵۱۷-۲۱۹-۹۶۴-۷۸-۹۷۸ (ISBN)

انتشارات انصاریان

قم - جمهوری اسلامی ایران

خیابان شهدا - کوچه ۲۲ - ص. پ ۱۸۷

تلفن: ۳۷۷۴۱۷۴۴-۹۸۲۵ دورنما: ۳۷۷۴۲۶۴۷

پست الکترونیک: Int_ansarian@yahoo.com

www.ansariyan.ir

مراکز پخش: تهران، انتشارات ایده نو، تلفن ۰۲۱-۶۶۴۱۴۴۱۵

مشهد مقدس، نمایندگی انتشارات انصاریان، تلفن ۰۵۱-۳۲۲۱۸۸۶۵

فهرست

۱۳	 مقدمه
۱۷	 فکر نوشتن کتاب در مورد آیت الله العظمی خوانساری رحمته الله علیه
۱۹	 فهرست خصوصیات و ویژگی های آیت الله العظمی حاج سید احمد خوانساری
۲۱	 بیوگرافی مختصری از آیت الله العظمی حاج سید احمد خوانساری
۲۳	 خوانسار زادگان آیت الله العظمی خوانساری
۲۵	 آیت الله میرزا محمد موسوی خوانساری
۲۷	 آیت الله میرزا محمد حسین موسوی خوانساری
۲۹	 آیت الله العظمی حاج سید احمد خوانساری
۳۳	 نام اساتید
۳۹	 نام بعضی از هم مباحثه ها
۴۰	 نام بعضی از شاگردان
۴۱	 نام سخنرانان در محضر ایشان در مسجد حاج عزیز الله تهران و یا در بیت معظم له:
۴۲	 نام بعضی از تألیفات
۴۳	 از زبان دیگران
۴۴	 ۱. محمد تقی انصاریان خوانساری (به عنوان مقدمه این بخش)
۵۰	 ۲. آیت الله العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی
۵۰	 ۳. آیت الله العظمی حاج شیخ محمد علی اراکی
۵۳	 ۴. آیت الله العظمی حاج شیخ لطف الله صافی گلپایگانی
۵۶	 ۵. آیت الله العظمی حاج شیخ حسین وحید خراسانی
۵۸	 ۶. آیت الله حاج شیخ ابوطالب تجلیل تبریزی
۵۹	 ۷. علامه طباطبائی
۵۹	 ۸. حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد شریف رازی
۵۹	 ۹. آیت الله حاج آقا مرتضی حائری یزدی
۶۳	 ۱۰. حجت الاسلام والمسلمین مرحوم آقای حاج میرزا علی آقا محدث زاده
۶۷	 ۱۱. آیت الله ابوالحسن شریف طبرستانی
۷۱	 ۱۲. آیت الله حاج سید مهدی ابن الرضا

۱۳. قدردانی و تقدیر از علم و عالم ۷۶
۱۴. احتیاط خصوصاً در غذا در ترقی و تعالی و تنزل انسان در معنویات بسیار اثرگذار است ۷۸
۱۵. گمشده‌ها را گمراهان (بی‌توجهان به مسئله شرعی) برمی‌دارند ۸۲
۱۶. انشاءالله برای خدا رفتید و حال برای خدا رها کنید ۸۳
۱۷. افضل الاعمال، انتظار الفرج ۸۷
۱۸. بی‌هوایی و بی‌ریایی در وجودش به اوج رسیده بود ۸۸
۱۹. استرالیا و وضع مسلمانان و شیعیان ۹۱
۲۰. ریا و منیت در وجودش اصلاً نبود ۹۳
۲۱. قدردانی و قدرشناسی طرفینی بود ۹۴
۲۲. قدر زر، زر شناسد، قدر گوهر، گوهری ۹۶
۲۳. متقی راه علمی شناسد ۹۷
۲۴. نسبت به رسل و طلاب، خضوع و خشوع ویژه داشت ۹۹
۲۵. کار خیری را که شروع کرده بود تعطیل کند ۱۰۱
۲۶. آب طاهر و غیرطاهر ۱۰۴
۲۷. فرزندان، ریاحینی هستند که ما می‌بوئیم ۱۰۴
۲۸. در پوشیدن لباس روحانیت، مقتصد بود ۱۱۵
۲۹. آیت‌الله العظمی حاج سید محمود شاه‌ودی، تفسیر آیت‌الله خوانساری را بسیار عالی توصیف کردند ۱۱۷
۳۰. قدرت و روح معنوی ۱۱۹
۳۱. ثواب منبرهای خودم را تقدیم می‌کنم ۱۲۲
۳۲. رویاهای تعجب‌آور ۱۲۳
۳۳. کفایه آخوند، کفایه در اصول - جامع المدارک، کفایه در فقه ۱۲۴
۳۴. للوارد حق علی المورود ۱۲۶
۳۵. قبولی وجه با شرفیابی و دست‌بوسی ۱۳۰
۳۶. نمونه‌هایی از خضوع و تواضع و اخلاق کریمانه ۱۳۲
۳۷. غذا را حتی شب‌ها هرچه طبعتان اقتضا می‌کند بخورید، اما زودتر بخوابید تا موفق به بینایی و نماز شب شوید ۱۳۷
۳۸. همه خواب و یکی بیدار ۱۴۰
۳۹. آیتی بود مهذب، هم در اخلاق، هم در اعتقادات ۱۴۲
۴۰. اگر قرار باشد حکم تکفیر بدهیم، حکم تکفیر شماها را باید بدهیم ۱۴۷
۴۱. تعجب و تحیر همه، از تکریم فوق‌العاده آیت‌الله العظمی خویی ۱۴۸
۴۲. یکی از سه نفری که خداوند به سبب آنها بلا را دفع می‌کرد، درگذشت ۱۵۱
۴۳. شئونات شما و بی‌عبارت بودن صلاح نیست ۱۵۴

۴۴. فوق علم بر علم پیشرفته بشری، فرموده است..... ۱۵۶
۴۵. با خواندن یکی از اشعار «الفیه»، اشتباه را گوشزد می‌کردند..... ۱۶۱
۴۶. خداوند متعال تشییع کنندگان آن مرحوم را آمرزیده است..... ۱۶۴
۴۷. پنجاه هزار تومان کمکی با اخلاص و فعالیت بی نظیر در راه دین..... ۱۶۶
۴۸. نفس زکّیه..... ۱۶۹
۴۹. کتاب آسان، مجتهد آسان تربیت می‌کند..... ۱۷۱
۵۰. آیت‌الله شهید دکتر سید محمد حسینی بهشتی..... ۱۷۳
۵۱. امام خمینی ره و کتاب جامع المدارک..... ۱۷۸
۵۲. عظمتش نزد امام خمینی ره بی نظیر و یا کم نظیر بود..... ۱۸۱
۵۳. از صد کلمه ده کلمه..... ۱۸۴
۵۴. وجهی برای خرید خانه و وجهی برای حفظ و حراست..... ۱۸۵
۵۵. گریه در مصیبت امام حسین علیه السلام..... ۱۸۸
۵۶. آیت‌الله حجت کو کمره‌ها، من به حال آیت‌الله خوانساری غبطه می‌خورم..... ۱۸۹
۵۷. مسجد مسگرهای بازار قزوین، آستان عجیب بنکه..... ۱۹۳
۵۸. منزل ابوالصدق و ملاقات دو بزرگوار..... ۱۹۴
۵۹. سؤال یک مقلد برای اجرای صیغه صلاق..... ۱۹۵
۶۰. حضرت‌عالی همچون دریای مواج هستید..... ۱۹۵
۶۱. تقریر درس آیت‌الله العظمی گلپایگانی و استفاده از جامع المدارک..... ۱۹۷
۶۲. در جلسات روضه، ارتباط با حضرت بقیة‌الله علیه السلام داشته باشید زیرا حضرت به آن جلسات نظر دارند..... ۲۰۰
۶۳. مشایخنا العظام و اخص بالذكر، اجلة العصر و مفخر الدهر، انشیه الواحی السید احمد الخوانساری..... ۲۰۵
۶۴. روحیه نقّادی در مسائل اجتماعی هم جاری و ساری بود..... ۲۰۹
۶۵. لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ..... ۲۱۲
۶۶. اگر آیت‌الله خوانساری را در یک کفه ترازو می‌گذاشتند و هم‌وزنش طلا در کفه دیگر، حاضر نبودند یک کلمه دروغ بگویند..... ۲۱۶
۶۷. سینه‌زنی، همان سبک و سیاق مرسوم سینه‌زنان و هماهنگ با آنان..... ۲۲۳
۶۸. مسجد ملک - بازار بزرگ تهران..... ۲۲۵
۶۹. دوزانو جلوی آقا نشستند و پای ایشان را بوسیدند..... ۲۲۶
۷۰. اگر زن اول را طلاق نمی‌دادی از اولیاء خدا می‌شدی..... ۲۲۸
۷۱. از نگاهشان متوجه شدم که جوابشان مثبت نیست..... ۲۳۱
۷۲. مثل جامع المدارک آیت‌الله خوانساری مفید باشد..... ۲۳۲
۷۳. پرسیدم، از چه راه «حدوث مآذ» را ثابت کردید..... ۲۳۳
۷۴. مسئله نیاز به حکم دارد، خود ایشان حکم هم بنماید تا مشکل حل گردد..... ۲۳۴

۷۵. درد زیادی دارند اما فقط در زمانی که قرآن می‌خوانند یا یک بحث علمی پیش می‌آید، آرام‌تر می‌شوند ۲۳۵
۷۶. با وجود آیت‌الله خوانساری من نمی‌توانم قبض رسید و جواهرات را بدهم ۲۳۷
۷۷. من بار اول به علت مریضی خواهرم که در بیمارستان بستری بود به هفتصد تومان پول نیاز داشتم و بار دوم هم یکصد و پنجاه تومان نیاز داشتم. اما الان نیازی ندارم ۲۳۸
۷۸. شنیده‌های متفرقه ۲۵۲
- از قلم دیگران ۲۶۳
۱. عمر طولانی و بابرکت، ۹۶ سال و سه ماه و چند روز ایشان همه صرف علم شد ۲۶۴
۲. از اعتبار و عظمتی برخوردار بودند که امور مساجد، علما و روحانیت با اشراف و نظر مبارک ایشان انجام می‌شد ۲۸۱
۳. علمیت، حکمت، قداست و مدارا با حکومت ۲۸۶
۴. برای اینکه بزرگ خدا بی‌اجر نمایند، دست از آن ختم بردارید ۲۹۵
۵. عالمی نامی و شهباز رهبر حکیمی خداجو ۲۹۹
۶. مرجع افقه اربع از همه بزرگوار در عرصه خویش ۳۰۲
۷. ارادت‌مندی دلسوز و همراه ۳۲۵
۸. «جامع المدارک» از بهترین کتب‌های کتب فقهی مدرسه قم ۳۳۱
۹. بزرگ‌مرد اخلاق و ادب ۳۳۵
۱۰. رفتار ایشان، اقبال اعیان مذهبی منطقه را بر گرفته به مری سابقه مبتدل ساخت ۳۴۰
۱۱. خورشید فقاقت و تقوا ۳۴۴
۱۲. در دقت نظر و احاطه به نظریات فقهای امامیه، مشارک ایشان بودند ۳۵۲
۱۳. «أَخْرَجَ مَا يُخْرِجُ مِنْ زُورِ الصِّدِّيقِينَ حُبُّ الْإِجَاهِ» ۳۵۹
۱۴. اشراف کامل آیت‌الله العظمی خوانساری در کهرلت سن به دقائی ادبی ۳۶۶
۱۵. از دقت‌های بسیار فقیهانه تجلیل می‌نمودند ۳۶۹
۱۶. نامه آیت‌الله حاج آقا حسین علوی خوانساری، منشاء خیر و برکات ۳۷۱
۱۷. فَالْمُتَّقُونَ فِيهَا هُمْ أَهْلُ الْفَضَائِلِ مَنْطِقُهُمُ الصَّوَابُ وَ مَلْبَسُهُمُ الْاِقْتِصَادُ وَ مُشِيمُهُمُ التَّوَاضُّعُ ۳۷۶
۱۸. إِنِّي أَشْتَمُ مِنْهُ رَائِحَةَ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ۳۸۱
۱۹. عِنْدَ ذِكْرِ الصَّالِحِينَ يَنْزِلُ الرَّحْمَةُ ۳۸۵
۲۰. سیره عملی و علمی آقای خوانساری می‌تواند همچون گنجینه‌ای گران سنگ از معارف اسلامی و شیعی، الگوی همه به ویژه روحانیت باشد ۳۸۹
۲۱. حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ احمد کافی خراسانی در حادثه تصادف ۳۹۴
۲۲. آیت‌الله العظمی حاج سید محمد محقق داماد: آیت‌الله العظمی خوانساری را شایسته تقلید می‌دانم ۴۰۰
۲۳. ما روز قیامت در پیشگاه الهی دستمان خالی است فقط امیدمان به این توسلات و جلسات است ۴۰۳
۲۴. روزهای تعطیل مواظب کارگران باشید که دچار مشکل زندگی نشوند ۴۱۲

۲۵. آیت‌الله العظمی حاج سید احمد خوانساری «کأنه فارورةٌ ملئت نورا» ۴۱۸
۲۶. آیت‌الله العظمی حاج سید احمد خوانساری و تبیین اندیشه کلام شیعی در معاد ۴۲۱
۲۷. رساله آقای خوانساری را تهیه و از ایشان تقلید کن ۴۳۳
۲۸. ساعات آخر عمر شریفش به سرعت قرآن می‌خواند ۴۳۵
۲۹. قرآن را جلوتر ببرید، پشت سر آن حرکت می‌کنم ۴۳۸
۳۰. از طرف والد معظم خود به محضرش شرفیاب می‌شدم ۴۴۱
۳۱. من از شما به این کتاب محتاج‌ترم ۴۴۵

در کتاب‌ها ۴۵۳

۱. مجله «مکب اسلام» ۴۵۴
۲. مجله «زر علم» ۴۶۰
۳. کتاب «حسان آل محمد علیهم‌السلام» ۴۶۵
۴. کتاب «خاطرات مبارزات» ۴۶۵
۵. کتاب «ضیاء الابصار» ۴۶۶
۶. کتاب «آنچه شنیده‌ام از انا که دادم» ۴۶۶
۷. ترجمه کتاب «العقائد الحق» ۴۷۱
۸. کتاب «فرهنگ عقاید شیعه یا مناهج المعارف» ۴۷۹
۹. کتاب «جشن‌نامه استاد سید احمد حسینی اشکوری» ۴۸۱
۱۰. کتاب «خاطرات شصت سال خدمتگزاری در آستان اهل بیت علیهم‌السلام» ۴۸۲
۱۱. کتاب «دایرة المعارف تشیع» ۴۸۴
۱۲. کتاب «آداب الطالب» ۴۸۸
۱۳. کتاب «لماذا اخترت مذهب الشيعة مذهب اهل البيت علیهم‌السلام» ۴۹۱
۱۴. کتاب «جرعه‌ای از دریا» ۴۹۲
۱۵. کتاب «بر منبر خاطره» ۴۹۴
۱۶. کتاب مرکز اسناد انقلاب اسلامی درباره آیت‌الله العظمی خوانساری ۴۹۵
۱۷. کتاب «آینه داران حقیقت» ۴۹۶
۱۸. فصلنامه «فقه اهل بیت علیهم‌السلام» ۴۹۸
۱۹. این عمامه من، این محراب، این منبر، این مسجد همه و همه از حسین است ۵۰۴
۲۰. در سخت‌ترین اوضاع سیاسی، مهم‌ترین شخصیت دینی که در نهایت سلامت و قداست می‌زیست ۵۰۹
۲۱. کتاب «نامه‌های تاریخی» ۵۱۷
۲۲. کتاب «حجت فقیهان» ۵۱۸
۲۳. کتاب «زیارت عاشورا، میراث جاودان عاشورا» ۵۱۹
۲۴. کتاب «آیت‌الله العظمی میر سید علی موسوی بهبهانی» ۵۲۰

۵۲۰	۲۵. کتاب «اختران فقاہت».....
۵۲۳	۲۶. کتاب «نہضت روحانیون ایران».....
۵۲۵	۲۷. کتاب «کتاب اول آستان خراسان رضوی».....
۵۲۶	کتاب‌ها، جزوات، جراید، مجلات و دایرةالمعارف‌هایی که از آیت‌الله حاج سید احمد خوانساری مطالبی نقل کرده‌اند.....
۵۲۹	تشرف به عتبات عالیات.....
۵۳۴	گلدسته حرم مطهر عسکریین علیہ السلام در سامرا.....
۵۴۵	فعالیت‌های اجتماعی.....
۵۴۶	احداث مساجد، حسینیه‌ها، مهدیه‌ها و مراکز فرهنگی.....
۵۵۵	اعزام آیت‌الله سید فضل‌الله خوانساری به ترکیه.....
۵۶۶	اعلامیه‌ها، اجازات و اسناد.....
۶۹۱	تصاویر.....
۷۲۳	وقایع بعد از فوت.....
۷۳۵	تشییع و بعضی از وقایع.....
۷۳۸	زبان الکن و لال است که بخواهد این مرجع را تمجید کند.....
۷۴۲	حسن ختام.....
۷۴۹	فهرست اعلام.....
۷۵۰	چهارده معصوم صلوات الله علیهم.....
۷۵۱	اسامی اشخاص.....
۷۸۷	فهرست جای‌ها و مکان‌ها.....

خداوند سبحان در قرآن کریم با بیان این نکته به پیامبر ﷺ که:

«قل: هل يستوى الذين يعلمون والذين لا يعلمون»^۱

بگو: آیا آنان که می‌دانند و آنان که نمی‌دانند با یکدیگر برابرند.

تفاوت عالمان با غیر عالمان را به همه یادآوری و مقام رفیع آنان را نشان می‌دهد، در این میان مرتبه و منزلت عالمان دینی به قدری است که نبی مکرم اسلام ﷺ تفاوت یک عالم دینی با یک عابد اینگونه بیان می‌فرماید:

«فضل العالم على العابد كفضل القمر على سائر التجموم ليلة البدر»^۲

برتری عالم بر عابد، همچون برتری ماه بر دیگر ستارگان است در شب چهاردهم.

این مدال افتخار بر سینه عالمان امت محمدیه ﷺ، ریشه در شناخت آنان از اسلام و تبیین آنان از شریعت اسلامی دارد و به عبارتی دیگر بیان یدها و نبایدهای اسلام که به بعد «فقهائی» آنان باز می‌گردد در کنار زهد و پارسایی آنان و رعایت اسلام و حلال از سوی خود آنها می‌باشد تا جایی که وجود مقدس امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«لا يكون الرجل فقيهاً حتى لايبالي ايّ ثوبه ابتذل وبما سدّ فم الناس»^۳

مرد، فقیه (و عالم به دین) نیست تا آن گاه که توجه نداشته باشد کدام یک از دو جامه‌اش را باید بپوشد و شدت گرسنگی را با چه خوردنی فرو نشاند.

^۱. سوره زمر (۳۹): ۹

^۲. الحیاء

^۳. همان مدرک ص ۵۱۹

در نگاهی به زندگی عالمان دین و فقیهان روزگار، به بزرگانی برمی‌خوریم که حقیقتاً هم در شناخت حلال و حرام و تبیین مرزهای باید و نباید دین به شناختی عالمانه رسیدند و هم در عمل.

آیت‌الله العظمی سید احمد خوانساری رحمته‌الله از آن دسته از عالمان و فقیهان روزگار بود که از مصادیق بارز همین روایت نورانی به شمار می‌رفت. هم در شناخت چه پیوسته و چه بخورد و چگونه رفتار کند و هم عمل به آنچه که به آن رسیده بود و این همان جایگاهی است که خداوند در قرآن کریم آن را متفاوت از دیگران و پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم آن را هم طراز انبیاء بنی اسرائیل و در برخی از روایات حتی برتر از آن دانسته است.

چنین ویژگی در این «مجمع متقین» هر کسی را وادار به احترام و تکریم در مقابل این مقام شامخ علمی و این اسطوره زهد و تقوا می‌کند و در کنار تلاش برای شناخت هرچه بیشتر این شخصیت و الگو گرفتن از گفتار و رفتار وی را برمی‌انگیزد تا گامی هم در خدمت به آن شخصیت و شناساندن او به دیگران برساند و چیزی که این حقیر را بر آن داشت تا در این مسیر قلم به دست گیرد؛ ثبت‌نام خود در فهرست خدمتگزاران این «امناء الرسل» است. اینجانب به عنوان فردی که به توفیق الهی، زندگیم را در فضای کتاب و کتابخوانی گذرانده و همواره در جستجوی مطالب نو در کتاب‌های نو به ویژه در سیر و سیرت و سلوک علما بوده و باز با عنایت اهل بیت علیهم‌السلام بیشتر عمر خود را در محضر علما و روحانیت مشتم سرری کرده؛ از چند سال پیش که متوجه شدم برخی از مطالبی که بعضی از علماء و اعظام و حنی مومنین و محشورین با آیت‌الله العظمی خوانساری رحمته‌الله به زبان می‌آوردند نه در کتاب‌ها و مقالات موجود آورده شده است و نه در جایی ثبت و ضبط؛ حقیر را بر آن داشت، قبل از آنکه برخی از خاطرات از اذهان محو و یا برخی اسناد دچار حوادث روزگار شود، آنان را گردآوری و در یک مجموعه تقدیم به دوستداران این مرجع عظیم الشان کنم.

آیت‌الله العظمی خوانساری رحمته‌الله از مراجعی است که در یکی از مقاطع پرحادثه و پرفراز و نشیب تاریخ ایران و حتی می‌توان گفت تاریخ تشیع، آن هم در قلب ایران زندگی کرد و مرجع دینی مردم و پناهگاه همگان به شمار می‌رفت.

ابعاد مختلف زندگی فردی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در کنار جایگاه فقاقت و زهد این شخصیت کم‌نظیر معاصر، موجب برداشت‌های گوناگون از سیره و سلوک او شده است که مانند زندگی هریک از عالمان بزرگ تشیع باید در نگاهی کلان و منظومه‌ای تفسیر و تحلیل شود.

بخاطر حفظ سندیّت مطالب به‌خصوص حفظ امانت‌داری از سوی کسانی که مطالبی را نقل کرده و یا نوشته‌اند ارسال داشته‌اند؛ در این نوشتار بنابر نگارش همان عبارت‌های ساده و بدون اغراق و اطناب آمده است. پیشاپیش از خوانندگان به خاطر محاوره‌ای شدن برخی از عبارات پوزش می‌طلبم.

خواننده عزیز و محترم تذکار این مطالب ضروری می‌دانم زیرا احتمال می‌رود این کتاب یا جلد دوم یا تکمله‌ای داشته باشد.

۱- تقاضا دارم کسانی که مطالبی و یا اسنادی و یا تصاویری دارند غیر از اینها که در کتاب هست لطفاً برای ما بفرستند تا انشاءالله در آینده به زیور طبع آراسته گردد.

۲- تقاضا می‌شود کتاب «مرجع متقین» را با دقت مطالعه فرمایید و برای بهتر شدن آن، در صورت امکان با تذکرات و پیشنهادات خود، ما را کمک و راهنمایی فرمایید. عظمناً عندالله
ماجور و مثاب خواهید بود انشاءالله.

فکر نوشتن کتاب در مورد آیت الله العظمی خوانساری رحمته الله علیه

با خود خیلی در فکر و اندیشه بودم و از علما و دیگران درباره شخصیت مرجع معظم حاج سید احمد خوانساری مطالب زیادی می‌شنیدم. اوایل فوتشان بود که تصمیم داشتم آنچه دیده و شنیده‌ام را در کتابی بنویسم زیرا حقیقتاً برای خودم و دیگران، آموزنده و سازنده بود.

بالاخره با بضاعتی مزجات و مایه‌ای بسیار کم و با اینکه خود را قابل این کار بزرگ نمی‌دانستم و نمی‌یافتم اما باز در عین حال بعد از نشر جزواتی راجع به آیات علامه طباطبایی، حاج شیخ موسی خوانساری، حاج سید مصطفی صفایی و غیره و سفارش و توصیه‌های مکرر بعضی از آقایان و دوستان این کار بزرگ را با الطاف خداوندی شروع کردم و از باری تعالی مدد خواستم تا از عهده برآیم و آنچه در میان قلم‌ها می‌باشد به رشته تحریر درآید. لذا با الطاف و استمداد الهی و با استشاره و استخاره اقدام به تدوین و تنظیم کتابی که پیش روی شماست نمودم.

بخشی از مطالب، از لابلای شاید بیش از ده سال، از اجزاء کتاب، جزوه، مجله و روزنامه مختلف که در مورد آیت الله خوانساری نوشته شده است گردآوری شده است و در این کتاب آنها شرح حال و دوران زندگانی ۹۶ ساله آن مرجع بزرگ را به صورت‌های گوناگون مورد نظر قرار داده‌اند، گردآوری شده است و با وجود اینکه بعضی از مطالب آنها تکراری است اما وقتی انسان آنها را مطالعه می‌کند گویا همیشه تازه و لذت‌بخش است برای حقیر که واقعاً چنین بوده و هست و هر چه راجع به ایشان می‌خوانم خسته نمی‌شوم بلکه خوشحالی و شغفی را در وجودم احساس می‌کنم. چون در مثال مناقشه نیست عرض می‌نمایم که مثل مصائب و مدایح ائمه اطهار علیهم السلام است که هر چه و هر وقت و هر کجا خوانده و نوشته می‌شود گویا تازه می‌باشد و کهنه شدنی نیست.

از نوشته‌ها و کتاب‌ها و اشخاص مختلف به صورت‌های گوناگون می‌شنویم و می‌خوانیم که آیت الله العظمی حاج سید احمد خوانساری بسیار بسیار احتیاط می‌فرمود، بعضی رساله توضیح المسائل معظم‌له را مدّ نظر می‌گیرند و از روی آن، این احتیاط‌ها را متوجه می‌شوند، اما واقعیت این است که احتیاطات ایشان نه فقط در رساله عملیه ایشان مشهود است بلکه در تمام

شنون زندگی و تمام رفتار و کردار و گفتارشان مسئله احتیاط را ملاحظه می‌فرمودند و ما می‌بینیم و متوجه می‌شویم که گویا در مدت عمر عزیز و با عزتشان در همه کارهایشان چون برای خدا بود توجه و بصیرت کامل داشتند و احتیاط می‌نمودند، لذا در سراسر این کتاب اگر مطالعه‌کنندگان دقت کامل و کافی داشته باشند پی خواهند برد که وقتی کلمه احتیاط را راجع به آیت‌الله خوانساری به کار می‌بریم تنها در رساله نیست که معمولاً وقتی این واژه را به کار می‌برند، اذهان متوجه مسائل شرعی احکام و عبادات می‌شود، در صورتیکه باید به معنای وسیع کلمه به آن نگریست و مصداق آنرا در همه شنونات آیت‌الله خوانساری پیدا نمود.

حقیر هنگام تدوین و تنظیم و نگارش کتاب این مسئله برایم عیان و مبرهن شد، که تقوی و ورع و تمام فضائل اخلاقی را که برای معظم‌له بیان می‌کنیم و به آن معتقدیم، سرچشمه همه آن‌ها احتیاط است.

وقتی می‌خوانیم که می‌فرماید از این راه بر نکنیم شاید صاحبش راضی نباشد، این غذا را نخوریم ممکن است از راه شبهه بدست آمده باشد، فلان تعریف و تمجید را از فلان شخص ننماییم که ممکن است درخور او نباشد، مواظب باشیم بدی کسی را نقل نکنیم که موجب اسانه ادب به او نشود و گناهی محسوب گردد، فلان محل برویم و فلان جای دیگر نرویم با آن شخص صحبت کنیم یا نه و صدها مثال دیگر همه و همه اسوه و الگویی است برای ما انسان‌ها که بدانیم، می‌شود و ما نیز می‌توانیم تا جایی که توانش را داریم این رفتار پسندیده را داشته باشیم. و خلاصه نوشتن و انتشار این کتاب را یک تکلیف می‌دانستم زیرا «امر به معروف و نهی از منکر» برای هر مسلمان و مؤمنی یک وظیفه واجب و شرعی است. جامعه خصوصاً جامعه شیعی باید منزّه از رفتارهای ناشایست و گناه و دور از رذائل اخلاقی مثل دروغ و تهمت و غیبت باشد.

این کتاب و کتاب‌هایی همانند آن برای تثویر افکار عمومی است و هرکس به هر نحوی می‌تواند باید در این راه که بهترین امر به معروف و نهی از منکر است، بکوشد و انسان‌ها را از هلاکت و گمراهی نجات بخشد انشاءالله.

فهرست خصوصیات و ویژگی‌های آیت‌الله العظمی حاج سید احمد خوانساری

خواننده عزیز و محترم آنچه در این کتاب در بحث مقدمه، از زبان دیگران، از قلم دیگران، در کتاب‌ها و غیره مطالعه می‌فرمایید، خصوصیات و ویژگی‌های آیت‌الله العظمی حاج سید احمد خوانساری می‌باشد که فهرست‌وار به آن اشاره می‌گردد:

آیت‌الله خوانساری و زهد	آیت‌الله خوانساری و توجه به وجود آقا صاحب‌الزمان
آیت‌الله خوانساری و تقوا	آیت‌الله خوانساری و توجه خاص به حوزه‌های قم، نجف و مشهد مقدس
آیت‌الله خوانساری و نماز	آیت‌الله خوانساری و رو آوردن به کتب درسی حوزوی قدیم
آیت‌الله خوانساری و تنقید	آیت‌الله خوانساری و کمک‌های مادی به فقرا و مستمندان
آیت‌الله خوانساری و حدیث	آیت‌الله خوانساری و تحمل مشکلات جامعه و زندگی
آیت‌الله خوانساری و تدبیر	آیت‌الله خوانساری و ایمان و یقین و استقامت
آیت‌الله خوانساری و تواضع	آیت‌الله خوانساری و مواظبت در عرض مردم
آیت‌الله خوانساری و عدالت	آیت‌الله خوانساری و گریه بر امام حسین
آیت‌الله خوانساری و احتیاط	آیت‌الله خوانساری و قرآن مجید و ادعیه
آیت‌الله خوانساری و خدمت	آیت‌الله خوانساری و ترس از خونریزی
آیت‌الله خوانساری و حکمت	آیت‌الله خوانساری و روضه و توسلات
آیت‌الله خوانساری و قداست	آیت‌الله خوانساری و منتارهای تربیتی
آیت‌الله خوانساری و سکوت	آیت‌الله خوانساری و احترام به دیگران
آیت‌الله خوانساری و مساجد	آیت‌الله خوانساری و بی‌جایی به دنیا
آیت‌الله خوانساری و بی‌هوایی	آیت‌الله خوانساری و صبر و بردباری
آیت‌الله خوانساری و بی‌ریایی	آیت‌الله خوانساری و ائمه جماعات
آیت‌الله خوانساری و بیت‌المال	آیت‌الله خوانساری و خطبای و وعظاظ
آیت‌الله خوانساری و فقه و اصول	آیت‌الله خوانساری و نجات افراد
آیت‌الله خوانساری و مراکز فرهنگی	آیت‌الله خوانساری و آخرت